

GK 68. szám *

I. A gazdálkodó szervezetek egymás közötti szerződéseiben az ár, illetőleg a díj (a továbbiakban együtt: ár) akkor tekinthető meghatározottnak, ha a szerződés megjelöli az ár összegét, vagy ezt az összeget a szerződés és - hatóságiár-megállapítás esetén - a hatósági ár alapján a teljesítéskor ki lehet számítani. Ilyen esetben az ár érvényesítéséhez nincs szükség a felek újabb megegyezésére.

II. A Legfelsőbb Bíróság Gazdasági Kollégiuma a GK 36., 49. és 50. számú állásfoglalásait nem tartja fenn.

A gazdálkodó szervezetek egymás közötti szerződéseivel kapcsolatos perekben nemegyszer vita van abban a kérdésben, hogy a szolgáltatásért milyen összegű pénzbeli ellenszolgáltatás (ár, illetőleg díj; a továbbiakban együtt: ár) jár. Előfordul ugyanis, hogy a felek a szerződés megkötésekor az árat nem határozzák meg egyértelműen. Ilyenkor - ha hatósági ár hiányában az ármegállapításról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény 13. §-ában foglalt rendelkezés nem alkalmazható - esetleg csak a szerződés teljesítése során derül ki, hogy az ár nincs meghatározva, és - amennyiben az ár meghatározása a szerződés létrejöttének is feltétele - a Ptk. 205. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések következtében nincs érvényes szerződés sem.

Az ár összegével - és ezzel összefüggésben a szerződés létrejöttével - kapcsolatos viták akkor előzhetők meg, ha a felek a szerződésben egyértelműen megállapodnak a szolgáltatás árában. Nincs szükség erre a megállapodásra, ha az árban való megegyezés mellőzése törvényben foglalt rendelkezésen alapul. Ilyen rendelkezést tartalmaz pl. a több évre kötött mezőgazdasági termékértékesítési szerződésekre irányadóan a Ptk. 422. §-ának (2) bekezdése. A szolgáltatás árában való megállapodás egyértelmű, ha a felek a szerződés megkötésekor előre meghatározzák azt, hogy a szolgáltatásért milyen összegű árat kell fizetni. Az ár megjelölése - amennyiben a szerződést részletekben kell teljesíteni - történhet a szerződés egész tartamára azonos vagy az egyes részletek esetében eltérő összegben. Az árat azonban meghatározottnak kell tekinteni akkor is, ha a szerződés nem tartalmazza a szolgáltatásért fizetendő pénzbeli ellenszolgáltatás összegét, de az árat a teljesítéskor a szerződés és - hatóságiár-megállapítás esetén - a hatósági ár alapján ki lehet számítani.

Az ár ilyen meghatározása történhet pl. úgy, hogy a szerződés megjelöl egy összeget, és olyan kikötést tartalmaz, amely szerint ennek az összegnek előre megállapított módon (valamilyen nyersanyag, alkatrész árának a szerződés megkötése és teljesítése közötti változásával arányosan stb.) történő módosítása jelenti a szolgáltatás árát. Az ár meghatározott abban az esetben is, ha összegét a szerződés más áru - a szerződés teljesítésének időpontjában érvényes - árának százalékában jelöli meg. Hatóságiár-megállapítás esetén (1990. évi LXXXVII. törvény 7. §-a) pedig a szerződésben az ár - a teljesítés időpontjában irányadó - legmagasabb ár, illetőleg legalacsonyabb ár százalékában is megállapítható.

Adásvételi szerződés és - a Ptk. 422. §-ának (4) bekezdése folytán - mezőgazdasági termékértékesítési szerződés esetén az ár meghatározott akkor is, ha a szerződésben a piaci árat kötötték ki. Ebben az esetben a Ptk. 366. §-ának (1) bekezdése alapján a teljesítés helyének megfelelő piacon, a teljesítési időben kialakult középárat kell kikötöttnek tekinteni.

Az árban való egyértelmű megállapodás tehát különböző módokon valósulhat meg de ha a szerződés nem jelöli meg az ár összegét, általános érvényű követelmény, hogy ez az összeg a

teljesítés időpontjában - a szerződés, valamint a hatoságiár-megállapítás körében a hatosági ár alapján egyértelműen kiszámítható legyen.

A tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalmáról szóló 1984. évi IV. törvényt az 1990. évi LXXXVI. törvény, a tisztességtelen ár érvényesítésének tilalmáról - mint a tisztességtelen piaci magatartás egyik formájáról - szóló 42/1987. (X. 13.) MT rendeletet pedig az árak megállapításáról rendelkező - többször módosított - 1990. évi LXXXVII. törvény hatályon kívül helyezte. Az új jogi szabályozás folytán a GK 49. és GK 50. számú állásfoglalások - valamint a GK 36. számú állásfoglalás - meghaladtakká váltak, hatályban tartásuk nem indokolt.

* Az állásfoglalást a Kúria Polgári Kollégiuma az 1/2014. PJE határozat értelmében az új Ptk.-ba beépültnek tekintette, és ezért annak alkalmazása körében nem tartotta irányadónak.